

Subsidiestelsel Natuur en Landschap

Nederland is rijk aan waardevolle natuur- en cultuurlandschappen. De provincies zijn in Nederland verantwoordelijk voor het natuurbeheer en willen de natuurwaarden in deze gebieden graag behouden en verder ontwikkelen. Daarom verlenen zij subsidie hiervoor via het Subsidiestelsel Natuur en Landschap (SNL). In deze brochure leest u wat het Subsidiestelsel Natuur en Landschap inhoudt.

Inhoudsopgave

Subsidiestelsel Natuur en Landschap in het kort

Uitgangspunten SNL

Instrumentarium

- Index Natuur en Landschap
- Juridische basis: beheerverordening en regeling kwaliteitsimpulsen
- Provincie bepaalt subsidiemogelijkheden en –budget
- Natuurbeheerplan
- Certificering
- Monitoring

Overleg en samenwerking beheerorganisatie

Herziening SNL

- Lump sum-overeenkomsten natuurbeheer
- Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer 2016



Subsidiestelsel Natuur en Landschap (SNL) in het kort

In Nederland zijn de provincies verantwoordelijk voor het natuurbeheer. Zij treden op als gebiedsregisseur in het landelijk gebied en brengen de partijen bij elkaar die zorgen voor het beleid en de uitvoering van het natuur- en landschapsbeheer. De provincies bepalen ook waar zij welke doelen willen realiseren en welke middelen zij hiervoor inzetten.

Via het SNL verlenen de provincies subsidie voor het behoud en de ontwikkeling van (agrarische) natuurgebieden en landschappen. De natuurkwaliteit staat hierbij centraal; de natuur moet zich goed kunnen ontwikkelen. Hiervoor is een duurzaam en compleet Natuur Netwerk Nederland (voorheen Ecologische Hoofdstructuur) nodig. De provincies zijn, op basis van internationale verplichtingen, verantwoordelijk voor de realisatie van het Natuur Netwerk Nederland en de Natura 2000-gebieden, het (agrarisch) natuurbeheer en het soortenbeleid. Het SNL schept de voorwaarden hiervoor.



Uitgangspunten Subsiestelsel Natuur en Landschap

In de Strategische Visie SNL die is vastgesteld in de Stuurgroep SNL tussen overheden en beheerders, zijn de volgende uitgangspunten geaccordeerd:

- Uniformiteit in 12 provincies; het SNL gaat uit van een landelijke systematiek; het is een landelijk stelsel
- Binnen het stelsel is sprake van een Gebiedsgerichte benadering
- Ruimte voor regionaal maatwerk; rekening houden met regionale verschillen
- Provincies stellen doelen/kaders en regisseren overleg (sturen op hoofdlijnen)
- Afstemming met en samenwerking tussen alle partijen die landschap en (agrarische) natuurgebieden beheren en kunnen bijdragen aan natuurkwaliteitsdoelstellingen
- Afrekenen op uitgevoerd beheer; geen resultaatverplichting
- Robuust stelsel: beleidswijzigingen zijn eenvoudig in te passen
- Meer verantwoordelijkheid voor en vertrouwen in de beheerders
- Europa stelt regels voor staatssteun en controle op de inzet van POP-gelden.

In het SNL zijn de regels zoveel mogelijk beperkt tot de Europese eisen:

- natuurbeheer: staatssteun
- agrarisch natuurbeheer: Plattelandsontwikkelingsprogramma (POP) en pijler 2 van het Gemeenschappelijk landbouwbeleid. De uitvoering van en de betalingen voor het agrarisch natuurbeheer moeten EU-conform zijn. Ook wordt de subsidie deels gefinancierd vanuit Europa.



Instrumentarium SNL

Gezamenlijk hebben de provincies, in afstemming met beheerders, instrumenten ontwikkeld voor landelijke uniformiteit en eenduidigheid. Binnen deze gezamenlijke afspraken is ruimte voor maatwerk. De provincies zijn verantwoordelijk voor het eigen beleid en de eigen beleidskeuzen, en voor de uitvoering van het SNL. Cruciaal is hierbij het onderscheid tussen beleid, systeem en financiering: de provincies bepalen het eigen beleid en de beschikbare financiën. Het systeem biedt de instrumenten om tot een gestroomlijnde, efficiënte en (vanwege het landelijke karakter van de regeling) afgestemde uitvoering te komen. BIJ12 heeft een ondersteunende en faciliterende rol bij het onderhoud en de verbetering van het systeem.

Index Natuur en Landschap

De Index Natuur en Landschap is een gemeenschappelijke, landelijk uniforme “natuurtaal” die de typen natuur, agrarische natuur en landschap in Nederland beschrijft. Alle partijen die betrokken zijn bij de uitvoering van het SNL hanteren deze taal. De Index Natuur en Landschap bestaat uit de onderdelen natuur, agrarische natuur en landschapselementen. Er worden twee niveaus onderscheiden: natuurtypen voor de sturing en verantwoording op landelijk niveau, en beheertypen voor de operationele aansturing van het beheer op regionaal en lokaal niveau. De beheertypen vormen de basis voor afspraken over doelen en middelen tussen provincie en beheerder.

Juridische basis: beheerverordening en regeling kwaliteitsimpulsen

Het SNL bestaat uit de ‘Subsidieverordening Natuur- en Landschapsbeheer’ (SVNL) voor het beheer van natuur en landschap, en de ‘Subsidieregeling Kwaliteitsimpuls Natuur en Landschap’ (SKNL), voor investeringen in natuur en landschap (omvorming, inrichting en kwaliteitsontwikkeling). De modelverordening en -regeling worden jaarlijks door de gezamenlijke provincies bijgesteld en door de afzonderlijke provincies vastgesteld. De versie die de provincie uiterlijk op 1 oktober (zes weken voorafgaand aan de aanvraagperiode) heeft vastgesteld, geldt voor het komende beheerjaar.

Provincie bepaalt subsidiemogelijkheden en –budget voor SNL

De provincies geven de subsidiemogelijkheden jaarlijks in september aan op de beheersubsidiekaart van het Natuurbeheerplan. In het provinciale openstellingsbesluit, dat de provincies uiterlijk op 1 oktober vaststellen, staat of de subsidie wordt opengesteld en hoeveel subsidie beschikbaar is (subsidieplafonds). Het model-openstellingsbesluit stellen de provincies gezamenlijk op. De uitwerking van het provinciale openstellingsbesluit verschilt per provincie.

Subsidieverlening

In het SNL is subsidie mogelijk voor natuurbeheer, agrarisch natuurbeheer en landschapsbeheer. De subsidie kan elk jaar tussen half november en eind december worden aangevraagd en geldt voor een subsidieperiode van zes jaar. De begindatum van de subsidie is altijd 1 januari.

Natuurbeheerplan

Het Natuurbeheerplan (NBP) is een beleidskader voor het provinciale natuurbeleid. In het NBP begrenzen en beschrijven provincies de gebieden waar beheerders subsidie kunnen krijgen voor het beheer en de ontwikkeling van natuur, agrarische natuur en landschapselementen. De begrenzing is aangeduid op twee kaarten, de beheertypenkaart en de ambitiekaart. Op de beheertypenkaart staat de actuele natuursituatie voor het (agrarisch) natuurbeheer. Op de ambitiekaart staat de ambitie van de provincies voor de (agrarische) natuur. Subsidie is alleen mogelijk voor de beheertypen van de Index Natuur en Landschap die in het Natuurbeheerplan zijn begrensd en vastgesteld.

De provincies maken hun Natuurbeheerplannen op basis van het Informatiemodel Natuur (IMNa). Dit model is afgeleid van de beheertypen uit de Index Natuur en Landschap en biedt een definitiekader (een gemeenschappelijke taal) waarmee provincies en ketenpartners gegevens en informatie gestandaardiseerd kunnen uitwisselen.

Vaststelling Natuurbeheerplan

Elk jaar op of rond 1 mei stellen de provincies hun concept Natuurbeheerplan vast voor het komende beheerjaar (kalenderjaar). De plannen liggen vanaf half mei tot begin juli ter inzage. Uiterlijk op 1 oktober wordt het definitieve Natuurbeheerplan vastgesteld.

Certificering

Certificering is een verklaring van de provincie waarmee een natuurbeheerder of gebiedscoördinator agrarisch natuurbeheer bepaalde kwaliteitseisen voor beheer, organisatie en administratie garandeert. Hierbij staat vertrouwen in de beheerder centraal. Voor gecertificeerde beheerders zijn de administratieve lasten lager. Zo is de subsidieaanvraag eenvoudiger. Ook is de controlelast beduidend minder, doordat gecertificeerde beheerders geen veldcontroles krijgen. Dat drukt de uitvoeringslasten.

Er zijn individuele en groeps certificaten mogelijk. Om voor certificering in aanmerking te komen, moet de aanvrager een Kwaliteitshandboek opstellen gebaseerd op een Programma van Eisen. De Stichting Certificering SNL verstrekt de certificaten en voert audits bij de gecertificeerden.

Monitoring Natuurkwaliteit

Er wordt jaarlijks veel geïnvesteerd in natuur- en soortenbehoud en –bescherming. Om te onderzoeken of de afgesproken doelen gehaald en/of bijgesteld moeten worden, hebben Rijk, provincies en beheerders een uniforme werkwijze ontwikkeld, de Werkwijze Monitoring Beoordeling Natuurnetwerk – Natura 2000/PAS. Hiermee kan worden gestuurd op ambities voor het Natuurnetwerk, op prestaties en op inzet van middelen. Provincies geven (agrarische) natuurorganisaties financiering voor monitoring.

Overleg en samenwerking: beheerorganisatie SNL

Het Subsiestelsel Natuur en Landschap (SNL) is een landelijk stelsel. Een breed netwerk aan betrokken partijen draagt daarvoor een gezamenlijke verantwoordelijkheid: de twaalf provincies, het Interprovinciaal Overleg (IPO) en BIJ12, de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl), Dienst Landelijk Gebied (tot eind 2014), de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit, beheerders, gebiedscoördinatoren en (agrarische) natuurorganisaties, en het ministerie van EZ. Al deze organisaties overleggen door het jaar heen op landelijk niveau op vaste momenten over de uitvoering van het natuurbeheer. Ook op provinciaal niveau vindt regelmatig overleg plaats.

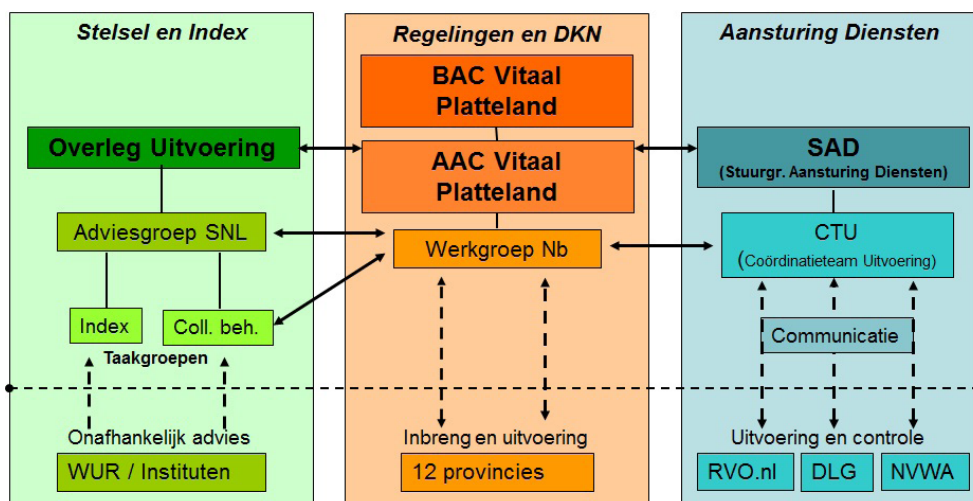
De uitvoering van het SNL gebeurt via een vast jaarlijks proces van subsidieaanvraag door beheerders en subsidieverlening door de provincies. het proces is uitgewerkt in een zogenaamde Timeline, waarin is aangegeven welke acties op welk moment plaatsvinden, en door wie. De Timeline is te vinden op het Portaal Natuur en Landschap: www.portaalnatuurenlandschap.nl/themas/subsiestelsel-natuur-en-landschapsbeheer/subsidieregeling-en-vergoedingen/timeline/

Overlegstructuur beheerorganisatie

Om het overleg tussen de betrokkenen te stroomlijnen, is een beheerorganisatie ingericht. Deze bestaat uit:

1. Overleg tussen overheden en beheerders (Domein Stelsel en Index): primair gericht op het beleidsinhoudelijke beheer van het stelsel, de Index Natuur en Landschap, de Catalogus Groenblauwe Diensten en het normkostensysteem.
2. Overleg tussen overheidspartijen onderling (Domein Aansturing Diensten): over de technische uitvoering van het stelsel, de aansturing van de uitvoerende diensten en de uitvoeringslasten.
3. Overleg tussen provincies onderling (Domein Regelingen en DKN): dit gaat over de besluitvorming en uitvoering van de SNL-regelingen en het technisch beheer van de Index Natuur en Landschap en de Catalogus Groenblauwe Diensten.

De beheerorganisatie SNL in beeld



Waarom de provincies samenwerken

De provincies werken ook onderling nauw samen bij de uitvoering van het SNL. Dat bevordert de effectiviteit en efficiency van de uitvoering.

De redenen voor samenwerking op een rij:

- Gezamenlijke afspraken bevorderen zo laag mogelijke uitvoeringskosten
- Het opstellen van gezamenlijke modellen voorkomt dat iedere provincie apart dezelfde dingen moet doen
- Door samenwerking krijgen de provincies op een zo efficiënt mogelijke wijze goedkeuring van Brussel voor de verordening. Ook het voldoen aan Europese staatssteunregels is voor de samenwerkende provincies eenvoudig en efficiënt.
- Door het gebruik van het IMNa en de Index Natuur en Landschap worden gegevens over het beheer uitwisselbaar, optelbaar en vergelijkbaar
- Samenwerking tussen de provincies bevordert dat de uitvoering voor de landelijk werkende beheerders en voor RVO.nl eenvoudig en overzichtelijk blijft.
- Voor beheerders en maatschappelijke organisaties is een landelijk uniforme systematiek van belang; dit voorkomt dat zij met 12 verschillende systemen te maken krijgen.



Herziening Subsiestelsel Natuur en Landschap

Sinds 2012 vindt een heroriëntatie plaats op het SNL om te komen tot minder/lagere uitvoeringslasten en een eenvoudiger SNL-uitvoering.

Heroriëntatie natuurbeheer: lump sum-overeenkomsten

Voor het natuurbeheer heeft dit geleid tot het invoeren van lump sum-overeenkomsten vanaf 2014. Dit zijn prestatieafspraken op hoofdlijnen tussen de provincie en de natuurbeheerder over het natuurbeheer en de verantwoording daarover voor minimaal zes jaar. Beheerders met een aflopende subsidie natuurbeheer en meer dan 75 hectare grond kunnen deze overeenkomst met de provincie afsluiten. Op dit moment wordt ook gewerkt aan een gebundelde aanpak voor 'kleine' beheerders, die minder dan 75 hectare grond beheren.

Vernieuwd stelsel voor agrarisch natuur- en landschapsbeheer vanaf 2016

Met ingang van 1 januari 2016 treedt het Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer 2016 (ANLb2016) in werking. Kern hiervan is meer focus en samenwerking in het agrarisch natuur- en landschapsbeheer. Dit moet leiden tot meer effectiviteit en efficiëntie door intensiever in te zetten op de meest kansrijke gebieden voor agrarisch natuur- en landschapsbeheer en collectief agrarisch beheer. Vanaf 2016 vragen gecertificeerde agrarische collectieven subsidie voor agrarisch natuurbeheer aan.

Als opmaat naar 2016, is subsidie voor agrarisch natuurbeheer vanaf 2014 alleen nog collectief mogelijk, via een collectief beheerplan. Dit is een gezamenlijk plan voor al het agrarisch natuurbeheer in een bepaald gebied dat wordt opgesteld door een gebiedscoördinator.

Meer informatie op Portaal Natuur en Landschap

Het Portaal Natuur en Landschap is de website van en voor provincies en samenwerkingspartners met (beleids)informatie over natuur en landschap in Nederland. Op het Portaal wordt beleid, kennis en praktijk rond natuur en landschap samengebracht. De informatie over natuur en landschap wordt op een begrijpelijke en eenduidige manier toegankelijk gemaakt alle doelgroepen.

Op www.portaalnatuurenlandschap.nl is de (beleids)informatie over natuur en landschap gebundeld in thema's:

- Het Subsiestelsel Natuur en Landschap
- Het Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer 2016
- De Index Natuur en Landschap
- Monitoring en Natuurkwaliteit
- De Digitale Keten Natuur
- Voortgangsrapportages Natuur
- Natuurwetgeving
- De Catalogus Groenblauwe Diensten

Leidseveer 2
3511 SB Utrecht

t 085 - 486 22 22
f 085 - 486 22 33

info@bij12.nl

bij12.nl

